

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2019. gada 25. septembrī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Innas Djeri, Jeļenas Djeri, Aļonas Grigorjevas-Kuļinokas, Aļisas Kuļinokas, Nadeždas Smirnovas, Alisas Vaskovas, Annas Soldatenko, Sergeja Zimina, Oļesjas Ziminas, Jūlijas Sohinas, Ratmira Čubarova, Elizabetes Krivcovas, Arsenija Ivanova un Nikitas Ivanova (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 114/2019),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra noteikumu Nr. 716 “Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem” (turpmāk – Noteikumi Nr. 716) 2. pielikuma 9. punktu un 4. pielikuma 9. punktu (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 64. pantam, 91. pantam, 110. pantam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam;

1.2. izskatīt lietu ārpus kārtas, citstarp nepagarinot pieteikuma izskatīšanas termiņu.

2. Noteikumu Nr. 716 2. pielikumā ietverts mazākumtautību pirmsskolas izglītības programmas paraugs, bet 4. pielikumā – mazākumtautību speciālās pirmsskolas izglītības programmas paraugs. Abas apstrīdētās normas ir identiskas un nosaka:

“Visā pirmsskolas izglītības posmā sekmē latviešu valodas apguvi integrētā mācību procesā, izmantojot bilingvālo pieeju, ko atbilstoši bērna attīstībai īsteno pedagogu, speciālistu un citu izglītības iestādes darbinieku sadarbībā, kā arī lieto latviešu valodu ikdienas saziņā. Bērniem no piecu gadu vecuma rotaļnodarbībā galvenais saziņas līdzeklis ir latviešu valoda, izņemot mērķtiecīgi organizētas aktivitātes mazākumtautības valodas un etniskās kultūras apguvei.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēji jau iepriekš ir vērsušies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 1., 64. pantam, 91. panta otrajam teikumam, 110. pantam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam (pieteikums Nr. 102/2019).

Izskatot minēto pieteikumu, Satversmes tiesas 2. kolēģija 2019. gada 16. augustā pieņēma lēmumu atteikties ierosināt lietu, jo tas neatbilda Satversmes

tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā, 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām. Proti, kolēģija secinājusi, ka Pieteikuma iesniedzēji ietvēruši pieteikumā pretrunīgu pamatojumu par personu, kurai apstrīdētās normas varētu radīt aizskārumu, bet Satversmes tiesa nav tiesīga pati pēc savas iniciatīvas izvēlēties subjektu, kurai apstrīdētās normas rada iespējamo pamattiesību aizskārumu.

Izskatāmajā pieteikumā ir mainījies prasījuma formulējums, proti, pieteikumā precizētas personas, kurām apstrīdētās normas rada pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, un Satversmes tiesas kolēģijai no jauna ir jāpārbauda tā atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam un 19.² panta pirmajai daļai persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt vienīgi tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Turklāt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības. Minētā tiesību norma ir skatāma kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, atbilstoši kuram pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums.

6.1. Pieteikumu iesnieguši pie mazākumtautībām piederoši bērni, kuri apmeklē valsts (pašvaldības) vai privātās pirmsskolas izglītības iestādes, un to vecāki. Šajās iestādēs tiek īstenota mazākumtautību pirmsskolas izglītības programma vai mazākumtautību speciālā pirmsskolas izglītības programma. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētās normas aizskar viņiem Satversmē noteiktās pamattiesības.

6.2. Pieteikuma iesniedzēji norāda, ka apstrīdētās normas aizskarot vecāku tiesības izvēlēties izglītības iestādes, kas nodrošinātu kvalitatīvu izglītību un bērnu tiesības apgūt un izmantot dzimto valodu. Līdz ar to esot pārkāptas viņiem no Satversmes 110. panta izrietošās tiesības.

Pieteikumā ir izklāstīti Pieteikuma iesniedzēju apsvērumi, taču viņi nav snieguši juridisku pamatojumu tam, ka no Satversmes 110. panta izrietētu kādas papildu tiesības bērna vecākam izglītības jomā. Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.3. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst arī Satversmes 1. pantam, jo neesot ievērots no tā izrietošais labas pārvaldības princips. Tomēr Pieteikuma iesniedzēji nav snieguši juridisku pamatojumu tam, kā izpaustos viņu pamattiesību aizskārums.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.4. Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi vērsties Satversmes tiesā ar konstitucionālo sūdzību par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 64. pantam, 91. pantam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam, ievērojot citas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Pieteikuma iesniedzējiem nav vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem tie konkrētajā gadījumā varētu aizstāvēt savas pamattiesības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums noteic, ka, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no dienas, kad stājās spēkā apstrīdētajās normās paredzētās prasības, proti, no 2019. gada 1. septembra. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

8. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 64.,

91. pantam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums šajā daļā atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

9. Pieteikuma iesniedzēji lūdz izskatīt lietu ārpus kārtas, ņemot vērā apstrīdēto normu ietekmi uz bērnu tiesībām un interesēm.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 22. panta desmito daļu lietas izskatīšanas laiku nosaka Satversmes tiesa rīcības sēdē pēc tam, kad pabeigta lietas sagatavošana un tā nodota izskatīšanai. Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītā Pieteikuma iesniedzēju lūguma izlemšana nav Satversmes tiesas kolēģijas kompetencē.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra noteikumu Nr. 716 “Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem” 2. pielikuma 9. punkta un 4. pielikuma 9. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 64. pantam, 91. pantam, 112. panta pirmajam teikumam un 114. pantam” pēc Innas Djeri, Jeļenas Djeri, Aļonas Grigorjevas-Kuļinokas, Aļisas Kuļinokas, Nadeždas Smirnovas, Alisas Vaskovas, Annas Soldatenko, Sergeja Zimina, Oļesjas Ziminas, Jūlijas Sohinās, Ratmira Čubarova, Elizabetes Krivcovas, Arsenija Ivanova un Nikitas Ivanova pieteikuma (pieteikums Nr. 114/2019).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – līdz 2019. gada 25. novembrim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt lietu pēc Innas Djeri, Jeļenas Djeri, Aļonas Grigorjevas-Kuļinokas, Aļisas Kuļinokas, Nadeždas Smirnovas, Alisas Vaskovas, Annas Soldatenko, Sergeja Zimina, Oļesjas Ziminas, Jūlijas Sohinās, Ratmira Čubarova, Elizabetes Krivcovas, Arsenija Ivanova un Nikitas Ivanova pieteikuma par Ministru kabineta 2018. gada 21. novembra noteikumu Nr. 716 “Noteikumi

par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem” 2. pielikuma 9. punkta un 4. pielikuma 9. punkta atbilstību Satversmes 1. un 110. pantam.

4. Atstāt bez izskatīšanas lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš